श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6) **प्रश्नपत्र-४** **गुणाः - ७०**

विषयः ज्योतिषशास्त्रम् OE 3.6.6 **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - २१-०४-२०१६ **सन्दर्भग्रन्थः - जातकाभरणम्**

प्रश्नः -१ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः ससन्दर्भव्याख्या कार्या । ०८

१. अपारहोरागमपारगामी पाट्यां च बीजे सुतरां प्रगल्भः ।
सद्गोल विद्या कुशलः स एव भवेत्फलादेशविधौ समर्थः ॥

२. पादेमुहूर्ते वेलायां वृक्षे च पुरुषाकृतौ ।
अनिष्टमशुभाधिक्ये शुभधिक्ये शुभं फलम् ॥

३. दाराभिमानः सुतरां दयालुः कुलानुवृत्तः किल चारुशीलः ।
देवद्विजार्चाभिरतो विनीतो मर्त्यः प्रजाधीरासमुद्भवः स्यात् ॥

प्रश्नः -२ अधोलिखितयोः कस्यश्चिदेकस्य उपरि वर्णनं कुरुत । ०८

१ शुक्लसंवत्सरजातफलम् । २ वर्षाऋतुजातफलं ग्रन्थानुसारं कुरुत ।

प्रश्नः -३ निम्नलिखितयोः कस्य चिदेकस्य उपरि टिप्पणीं लिखतु । ०२

१. खरसंवतत्सर जातफलम् । २ मूलवृक्षफलम् ।

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः लधुत्तरं लिखत । ०२

१. जातकाभरणकर्तुर्नाम किम् ?

२. प्रमोदजन्मा मनुजः कीदृशो भवति ?

३. वसन्तऋतुजातमनुजः कस्मिन् शास्त्रे प्रवीणः भवति ?

४. कदा मानवः नरेन्द्रमन्त्री भवति ?

विभागः-२

प्रश्नः -५ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः ससन्दर्भव्याख्या कार्या । ०८

१. रूपं तथा वर्णविनिर्णयश्च चिह्नानि जातर्वयसः प्रमाणम् ।
सुखानि दुःखान्यपि साहसं च लग्ने विलोक्यं खलुसर्वमेतत् ॥

२. ग्रस्ते विधौ लग्नगताश्चपापा स्त्रिकोणगा जन्मपि शाचकस्य ।
ग्रस्ते विधौ लग्नगते तथैव नेत्रोपघातः खलु कल्पनीयः ॥

३. श्यामः शिरालश्च कलाविधिज्ञः कुतूहली कोमलवाक्विदोषी ।
रजोधिको मध्यमरूपधृक्या दाताम्रनेत्रो द्विजराजपुत्रः ॥

प्रश्नः -६ कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत ०८

१ शन्यगारगते भौमे शनिदृष्टिफलं लिखत । २ सूर्यस्वरूपं ग्रन्थोक्तदिशा वर्णयत ।

प्रश्नः -७ कयोश्चिद् द्वयोः टिप्पणीं कार्या । **०४**

१ भौमस्वरूपम् । २ व्रणमशकादिज्ञानम् ।

३ मीनराशिगतसूर्यफलम् । ४ भौमगेस्थितबुधे रविदृष्टिफलम् ।

प्रश्नः -८ अधोलिखितेषु पञ्चानामतिलघूत्तरं लिखत । **०५**

१ सूर्यस्वरूपं कीदृशमस्ति ? २ त्रिकोणस्थानानि कानि ?

३ सौम्यग्रहाः के सन्ति ? ४ दशनाभिधातयोगः कदा भवति ?

५ पिङ्गाक्षशब्दस्यार्थः कः ? ६ मिथुनराशिगतचन्द्रस्य किं फलम्

७ क्षितिसूनुशब्दार्थः कः ?

विभागः -३

प्रश्नः -९ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां कुरुत । **०८**

१ दिनपतौ युवतौ समवस्थिते नरपतेर्द्रविणं हि नरो लभेत् ।

मृदुवचाः श्रुतगेयपरायणः सुमहिमापिहिताहितः ॥

२ कायकान्तिरहितश्च नितान्तं स्थानसञ्चलनतोऽपि च दुःखी ।

अन्यकर्मनिरतश्च नरः स्याज्जीवधाम्नि कुसुतेऽर्कजदृष्टे ॥

३ श्रीया विमुक्तो हतकायकान्ति र्भयामयाभ्यां सहितः कुशीलः ।

नृपप्रकोपातिकृशो मनुष्यः सीमन्तीनीसद्मनि पद्मनीशे ॥

प्रश्नः -१० अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत **०८**

१ ग्रन्थोक्तदिशाचतुर्थभावस्थितसूर्यफलम् । २ द्वितीयभावस्थितचन्द्रग्रहफलम् ।

प्रश्नः -११ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः उपरि टिप्पणीं लिखतु । **०४**

१ सिंहस्थसूर्यफलम् । २ भौमगृहे बुधे चन्द्र दृष्टिफलम् ।

३ मेषराशिगते चन्द्रे गुरुदृष्टिफलम् ४ वृश्चिकराशिगते चन्द्रे शनिदृष्टिफलम्

प्रश्नः -१२ निम्नाङ्कितेषु केषाञ्चित् पञ्चानाम् अतिलघूतरं यच्छत । **०५**

१ सद्भोगसौभाग्यसुखेः समेतः मानवः कदा भवति ?

२ करे मत्स्ययुतो नरः कस्मिन् योगे भवति ?

३ दिनमणिशब्दप्रयोगः कस्य कृते प्रयुज्यते ?

४ फुल्लाक्षशब्दस्यार्थः कः ? ५ किन्नामदृष्टिः ।

६ कं भावं सर्वेग्रहाः पूर्णदृष्ट्या पश्यन्ति । ७ वृषराशेः स्वामी, विलासशब्दस्य अर्थश्च लिखतु ।